

Beretninger fra promenaden

Boardwalk
Empire. Foto
fra
titelsekvensen

ANMELDELSE / 04.03.11

Guldgravermentalitet. Østkystens svar på Las Vegas, Atlantic City, danner i 1920'ernes Amerika rammen for HBO's seneste tilløbsstykke. Dramaserien Boardwalk Empire byder på slagkraftig underholdning af grovkornet æstetik, der både slår på amerikansk moral og i bogstaveligste forstand - på tæven

Mads Staghøj

The Great Crash. Wall Street, den sorte tirsdag i 1929. Skyskraberne, der i de forudgående år var blevet skabt i den tro, at de nok en dag skulle nå skyerne, blev nu udspringsramper for selvmordere. Den amerikanske opportuniste styrtdykkede fra øverste etage. *Boardwalk Empire* foregår i tiden op til krakket. Men det vender vi tilbage til.

Året er 1920 og lugten af krudtslam er knapt forduftet fra skyttegravene. Det er kapitalisme, spiritusforbud og *every man for himself*. De amerikanske sejrherres uforbeholdne tro på fremskridtet sætter dagsordenen i Atlantic City, der emmer af tiltro til dollaren, men også af dekadence: byen er en stor spillebule. En forlystelsespark for voksne.

Serien centrerer sig omkring byens "treasurer", Nucky Thompson spillet af Steve Buscemi, en slags kassér, der står for indsamlingen af skatter, investeringer og dets lige. Karakteren er bygget på en sandfærdig historie om en gennemført korrump republikaner, der opererer med mafiosometoder og sørger for, at der ikke findes en bar i byen, hvor man ikke kan få en sjus. Og det på trods af spiritusforbuddet, der tørlagde Amerika fra 1920-1933. For mafiaen er sprutten 1920'ernes kokain. Serien blander historiske personer med den rene fiktion, når vi følger Nuckys gøren og laden blandt *real life* gangstere som fx New Yorks Albert Rothstein og Chicagos Al Capone samt præsidentkandidater og senatorer. Og det er konflikten, der tematiserer *Boardwalk Empire*: når politiker bliver synonymt med gangster. Når magtbegær mennesker imellem udvisker distinktionen mellem det legitime – og illegitime. Mellem rigtigt og forkert.

Gangstermytologi

Martin Scorsese er instruktør på pilotafsnittet, der indtil videre udgør verdens dyreste af slagsen. Sopranos-producer og manuskriptforfatter, Terence Winter, er den drivende kraft i første sæsons 12 afsnit. Forventningerne til en gedigen omgang i manegen med forbrydergenren bliver også til fulde indfriet.

Forfatteren til bogen "Mob Culture", Lee Grieveson, beskriver den klassiske gangster som manden i storbyen, hvis modernitet er kendetegnet ved hans forbrug af ejendom, tøj, natklubber, biler og partout - jagten på succes. "Gangsternes illegitime forfølgelse af rigdom og succes gennem vold trækker paralleller til målene med den amerikanske drøm, men overgår de normale standarder for dens bedrifter."

Gangstergerningen rydder altså bordet. Enhver entreprenørsjæl, Bill Gates-potentiale eller ej, har ikke samme mulighed som gangsteren for at avancere på tværs af klasse og etnicitet. Amerikanernes fascination af gangsteren ligger i gangsterens evne til at tage ejerskab til to kerneværdier i den amerikanske drøm: autonomi og rigdom.

I den forstand synes *Boardwalk Empire* skræddersyet til den ærkeamerikanske seere i mulighedernes land. Serien handler umiddelbart om modet til at handle på Nucky Thompsons mantra om at gribe muligheden: "This is America ain't it? who the fuck is stopping you?". Men som det periodiske drama folder sig ud, og karaktererne udvikler sig, står det klart, at serien er noget ganske andet end en unuanceret hyldest til Det Store Amerika.

This is America

Westernfilm: en genremæssig inkarnationen af amerikansk frihedstænkning. Den liberale filosof John Locke til hest med seksløber og frynsevest. Den hvide mand er alene på de åbne vidder, og han har to muligheder, at være god eller ond. Handle rigtigt eller forkert. Den stærkeste overlever. Analogt kan man sige, at Atlantic City som den bliver fremstillet i *Boardwalk Empire*, er det 20.århundredes prærie.

Serien bibeholder tematikken om amerikansk frihedstænkning, men ekspliciterer på mesterlig vis de

mørke implikationer, den amerikanske drøm også kaster af sig. Atlantic City erstatter prærien og bliver i al sin groteskhed en art sygelig fusion af Pattaya og Klondyke.

Karaktererne i *Boardwalk Empire* udvikler sig således i et landskab af ludere og lykkejægere, plattenslagere og pionerer. Det er flerfacetterede personer, der kender til *alle* livets sider. Persongalleriet tæller blandt andre den stærkt religiøse FBI-agent Van Alden (Michael Shannon), den irske enke Margaret Schroeder (Kelly Macdonald), der bliver Nucky's førsteelsker, og Nucky's protegé, den unge traumatiserede krigsveteran, Jimmy Darmody (Michael Pitt). Van Alden forfalder – trods sin stærke tro – til mord og utroskab. Jimmy Darmody fravælger Princeton til fordel for en karriere som Nucky's håndlanger og hitman. Man følger byens eneste sorte spiritusgangster, Chalkie White (Michael Kenneth Williams), der bevæger sig i en hvid mands verden. Ironisk er det, at Chalkie White bærer en slavehandlers kostume. Altid iklædt nobelt jakkesæt og bow tie. Undervejs åbenbarer han sit beskedne, men sigende ønske om at modtage invitationen til en af de store herskabsfester forbeholdt hvide mænd med pengeklips.

Karakterernes udvikling er med andre ord afledt af den magtbalance, der opstår mennesker imellem, når egenrådigheden glimter i fraværet af en fælles bevidsthed. Når magtbegæret bliver styrende. Terence Winter og Co. leverer en subtil samtidskritik, uden på nogen måde at omgå den gode fortælling.

Boardwalk Empire fortæller historien om et fremadstormende Amerika. Men i samme åndedræt bliver det også en beretning om årsagerne til nationens fald: forhistorien om den sorte tirsdag i 1929, om Vietnamkrigen, om 9/11, om subprime-krisen.

Tillykke med fødselsdagen. Foto fra serien

Ufiltreret

Tematikken understøttes på fremragende vis af billed- og lydsiden. Hvor tv-serien *Mad Men*, om 1960ernes reklamekonger på Manhattan, er en nostalgisk tour de force, der på samme tid både drager og forarger, skaber *Boardwalk Empire* væmmelse. Man er ikke i tvivl: Atlantic City anno 1920erne er et frastødende sted. Man fornemmer den konstante gadelarm som lyden fra et forgængeligt helvedestivoli, og i størstedelen af scenerne er den indlejret som et dæmpet lydspor dag og nat.

Ligesom i *Mad Men* indtager karaktererne foruroligende mængder af røg og sprut. Forskellen er, at man ved at se *Boardwalk Empire*, hverken får lyst til at ryge eller drikke. Æstetikken er rå og kompromisløs, kvinderne er iklædt vulgære kjoler, man bliver konfronteret med ufiltreret, hårdkogt vold, hvor blod og indvolde er aktive virkemidler. *Boardwalk Empire* portrætterer 1920'ernes *Lost Generation* i strakt arm, hvor *Mad Men* indgår i en kærligere pardans med sine personer og sit portræt af 60'ernes New York City.

Et genialt træk ved *Boardwalk Empire* (og *Mad Men* – men det er en anden historie) er, at serien alligevel i sin tematik og æstetik veksler mellem det renfærdige liv og de forbudte menneskelige drifter. Paradoksalt nok er seeren hensat i en tilstand, hvor man på den ene side hepper på den amerikanske drøm og troen på det gode menneske. På den anden side holder serien sig ikke tilbage for at gøre brug af grafisk vold og hylde den korte maskuline proces. På den måde formår serien at være stueren og ganske beskidt på en og samme tid. Det er underholdende at tage del i.

Begyndelsen på i dag

Albert Rothstein, en legendarisk gangster fra Brooklyn, handler sprut med Nucky. I tråd med virkelige begivenheder viser det sig, at han har fikset den nationale baseballturnerings finale, The World Series. Nyheden når pressen og morgenen efter er hans omdømme ødelagt. Så hurtigt går det. Han opsummerer selv tidsånden:

”It’s the age of information. Some of us lives... and others dies on it’s value”.

Omdelingen af nyheder foregår pludselig i noget, der ligner realtid. Alle ved det, og alle prøver at slå mønt på det. Ikke mindst politikeren. I særdeleshed Nucky – men også enhver anden politiker, der medvirker i serien: om man så arbejder i Det Hvide Hus eller Atlantic City’s rådhus. For nogen lykkes det – andre taber alt. Fælles for dem alle er deres brug af løgner som instrument i en higen efter magt, sex og penge.

Som forfatteren Ariel Levy udtrykker det i et essay om Hilary Clinton i New York Magazine, er løgn en integreret del af amerikansk politik. Og det er ikke svært at gøre det forkerte. Det svære er at lyve om det bagefter.

Tanken bliver henledt på den betragtelige skare af amerikanske politikere, der er blevet afsløret i utroskab og pengefusk – og efterfølgende er gået af. Terence Winthers omgang med den italienske gangsterkultur under arbejdet med Sopranos kunne også meget vel være det, der skaber en association til den skandaleombruste Silvio Berlusconi.

Boardwalk Empire er altså ikke blot historien om den amerikanske forbryder. Det er historien om magtens forbryderiske natur og beviset på, at magt kan forurene alle samfundets lag i enhver styreform. Selv demokrati.

Som den virkelige Nucky engang sagde det: ”Vi har whisky, vin, kvinder og bordeller. Jeg vil ikke nægte det, ej heller undskyldte det. Hvis flertallet af befolkningen ikke ønskede det, ville det ikke være så profitabelt.”

FAKTA

Boardwalk Empire.
Creator : Terence
Winter. Medvirkende :
Steve Buscemi,
Michael Pitt, Kelly
Macdonald, Michael
Shannon. Pilotafsnittet
instrueret af Martin
Scorsese. Serien er
produceret af HBO og
vises på dansk TV3

Læs også Lars
Nørretranders analyse
af den amerikanske tv-
serie som fænomen
her